

Віталій ДМИТРУК

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «КІРОВОГРАДСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СУХОМЛИНСЬКОГО»: ПРОЄКЦІЯ СЬОГОДЕННЯ

Шановні освітяни!

В умовах глобалізованого і динамічно мінливого світу, змін суспільних пріоритетів актуалізується проблема осмислення педагогічної спадщини в контексті сучасних інноваційних настанов. При цьому цілком закономірно зростає інтерес до творчого набутку Василя Сухомлинського, його глибокого, неупередженого й об'єктивного вивчення, критичного осмислення цінних думок, поглядів видатного українського вченого-практика, які витримали випробування часом.

Василь Олександрович Сухомлинський зумів продемонструвати зразки педагогічної мудрості, які мають вагоме значення не лише для практичної діяльності, а й для сучасної педагогічної науки.

Своєрідним гарантом якості педагогічного компонента в системі освітньої діяльності, яку здійснює наш інститут, є ім'я В.О. Сухомлинського, яке присвоєно закладу у 2003 році.

«Колектив – складний оркестр, у якому кожен має свій інструмент і грає на ньому», – вважав В.О. Сухомлинський. Свій інструмент, своє сприйняття педагогічної спадщини вченого-практика, свої підходи до пропаганди його педагогічних ідей і втілення їх у життя є фактично у кожного працівника інституту.

Зауважимо, що інститут сьогодні функціонує як справжня наукова лабораторія з творчого освоєння та впровадження ідей видатного педагога-земляка, інноваційних моделей та технологій навчання. Установлення меморіальної дошки – результат значних зусиль, ініціативи й творчості кількох поколінь наукових та методичних працівників, компетентних, досвідчених майстрів своєї справи.

Зроками ми все більше усвідомлюємо велич життєвого подвигу Василя Олександровича

Сухомлинського. Він переконливо проєктував школу XXI століття, а в ній – учителя-професіонала, доброго, люблячого, щасливого.

Ми переконані, що сьогодні вчитель – це не тільки професія, яка озброєє знаннями, а й висока місія творення особистості, постійне проникнення у складний духовний світ людини, яке ніколи не припиняється. Це фахівець із високим рівнем професіоналізму, ініціативності, самостійності, успішності, мобільності, новаторства.

З метою якісної підготовки педагогічних кадрів до роботи в Новій українській школі структурні підрозділи КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського» протягом 2020 – 2023 років досліджували проблему «Розвиток професійної компетентності педагогічних працівників у системі післядипломної освіти».

В умовах реформування національної системи освіти, виконуючи складні відповідальні завдання підготовки педагогічних кадрів до роботи за новими навчальними програмами, до впровадження інноваційних технологій навчання і виховання, структурні підрозділи КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського» ефективно використовують педагогічну спадщину В.О. Сухомлинського, зокрема його ідеї щодо:

- формування й постійного збагачення педагогічної культури, творчого потенціалу вчителя і педагогічного колективу;
- гуманізації освітнього процесу;
- збереження і зміцнення здоров'я дітей;
- психологізації, диференціації й індивідуалізації навчання;
- розвитку творчих здібностей школярів;
- формування громадянина-патріота, моральної, естетичної й екологічної культури особистості;
- створення безпечного освітнього

середовища;

- демократизації управління школою тощо.

Науково-педагогічний колектив завжди прагне, щоб робота його та педагогічних колективів закладів освіти з питань вивчення і впровадження педагогічної спадщини В.О. Сухомлинського не була епізодичною – від ювілею до ювілею, а стала системною, цілеспрямованою і планомірною, розрахованою на тривалий період і високу результативність.

Вважаємо, що в цьому ми досягли певних успіхів. Завдяки творчим зусиллям колективу інституту Кіровоградщина асоціюється сьогодні в педагогічному світі з лабораторією творчого впровадження і розвитку ідей Великого Добротворця.

Традиційно щороку проводиться всеукраїнська науково-практична конференція. Не винятком став і 2022 рік. Так, 11 – 12 жовтня 2022 року відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція, присвячена 104-й річниці від дня народження Василя Сухомлинського, з проблеми «Педагогіка партнерства: реалії та перспективи». Організаторами та модераторами конференції були О. Жосан, завідувач кафедри педагогіки, психології і корекційної освіти, кандидат педагогічних наук, та В. Войтко, старший викладач кафедри, кандидат педагогічних наук. Зміст доповідей учасників конференції охоплював тематичні напрями: історія становлення та теоретичні засади педагогіки партнерства, психологічні аспекти педагогіки партнерства, ідеї партнерської взаємодії в корекційній освіті та інклюзивному навчанні; дошкілля, початкова освіта та педагогіка партнерства, ідеї партнерства у старшій школі, позашкільні та в менеджменті освіти. Виступи учасників конференції були багатоаспектні, виражені, всебічно осмислені й спрямовані на подолання стереотипів в освітньому процесі та вихованні підростаючого покоління. З програмою конференції можна ознайомитися за посиланням: <http://surl.li/fmfot>.

З метою трансформації ідей видатного педагога до підготовки фахівців до Нової української школи в навчальні плани навчань за програмами для різних категорій педагогічних працівників уведено теми лекційних занять, круглих столів, зокрема:

– «Наукова спадщина Василя Сухомлинського та Нова українська школа» (О. Жосан);

– «Педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського і Нова українська школа» (О. Волошина, О. Жосан);

– «Андрагогічні засади післядипломної педагогічної освіти: психолого-педагогічний аспект» (В. Войтко);

– «Особистісно орієнтований підхід до навчання та виховання учнів у педагогічній спадщині В. Сухомлинського в контексті реалізації Концепції Нової української школи» (В. Войтко);

– «Технології та техніки педагогіки партнерства» (А. Кендюхова);

– «Психолого-фізіологічні аспекти професійного навчання впродовж життя» (О. Молчанова);

– «Як створити Новий освітній простір для формування компетентностей і розвитку творчості вихованців» (О. Молчанова);

– «Ціннісний підхід у формуванні соціальної компетентності особистості» (В. Павлюх);

– «Реалізація міжпредметних зв'язків природничо-математичних наук в освітньому процесі» (А. Дробін);

– «Математична компетентність як складова формування всебічно-розвинутої особистості» (А. Дробін);

– «Формувальне оцінювання: особливості, стратегії та інструменти» (Г. Скрипка);

– «Психолого-педагогічні засади створення інтелектуально-творчого навчального середовища сучасної української школи» (С. Єфіменко);

– «Інтелектуально-творчий потенціал сучасного педагога: зміст, структура, шляхи діагностики та розвитку» (С. Єфіменко);

– «Нові професійні ролі сучасного педагога» (С. Єфіменко);

– «Компетентісне навчання, сприятливе для здоров'я, безпеки, успішної соціалізації і самореалізації особистості в контексті освіти на засадах розвитку життєвих навичок» (Т. Железнова);

– «Теоретичні основи компетентісного навчання за інтегрованим курсом «Я досліджую світ» (Т. Железнова);

– «Дослідження фольклорних мотивів у збірці казок «Казки під голубим небом» В.О. Сухомлинського»; «Вибір творів для читання (на основі рекомендацій В.О. Сухомлинського)» (І. Небеленчук);

– «Місце та значення В.О. Сухомлинського в історії розвитку педагогіки Центральної України» (Ю. Митрофаненко).

Під час проведення лекцій, практичних занять, круглих столів використовувався відеофільм «Ідеї Василя Сухомлинського та Нова українська школа» (укладач – О. Жосан):

Ідеї Василя Сухомлинського та Нова українська школа. Частина 1 - YouTube

Ідеї Василя Сухомлинського та Нова українська школа. Частина 2 - YouTube

Ідеї Василя Сухомлинського та Нова українська школа. Частина 3 - YouTube

Популярними є віртуальні екскурсії до Педагогічно-меморіального музею В.О. Сухомлинського в рамках практичних занять, круглих столів, конференцій: «Структура музею - Педагогічно-меморіальний музей Василя Олександровича Сухомлинського (sch.in.ua)»: <http://surl.li/fmggх>

З нагоди 105-річного ювілею В.О. Сухомлинського науково-педагогічними працівниками кафедри теорії і методики середньої освіти було розроблено сценарний план заходу «Екскурсія до музейної кімнати з історії освіти Кіровоградщини «Місце та значення В.О. Сухомлинського в історії розвитку педагогіки Центральної України» та підготовлено інформаційно-мотиваційний відеосюжет: <https://www.youtube.com/watch?v=k5pBsEu3Tv4>

Під час підвищення кваліфікації керівників, які викладають українську мову і літературу, зарубіжну літературу та російську мову, було опрацьовано тему: «Шляхи реалізації управлінського рішення з проблеми «Дитина та родина у сучасному соціумі» (простір для обговорення: повість А. Гавальди «35 кіло надії» та книга В.О. Сухомлинського «Розмова з молодим директором школи»).

Підвищення кваліфікації здобувачів освіти відбувається з урахуванням основних системоутворювальних принципів побудови відкритої освіти, зокрема таких, як: неперервність, системність, гуманізація, варіативність, гнучкість і мобільність, випереджувальний професійний розвиток, мережева взаємодія і співробітництво на засадах методичного менеджменту і самоменеджменту, раціональне поєднання самостійності і творчої активності, індивідуалізація та диференціація, технологічність.

Як директор школи, Василь Сухомлинський постійно дбав про розвиток, збагачення педагогічної культури вчителів. «Треба будувати, – наголошував він, – міцну інтелектуальну основу для педагогічної майстерності». Такою основою він вважав систему методичної роботи. Однією із складових створеної в інституті цілісної системи безперервної освіти є науково-методична робота. Науково-методичний супровід полягає в неперервній підтримці творчих ініціатив, інновацій на всіх етапах міжкурсового періоду, ефективному

персоніфікованому, інформаційному, предметно-методичному, компетентному забезпеченні процесу самовдосконалення й самореалізації, професійній мотивації до виконання професійних ролей; моніторингу якості форм організації освітнього процесу.

У процесі навчальних занять постійно поширюються ідеї та наукові праці В. Сухомлинського, здійснюється порівняльний аналіз систем управління радянської школи та сучасної щодо: планування діяльності; прийняття управлінських рішень на основі аналітико-прогностичних досліджень та спостережень у системі внутрішнього контролю; організаційної діяльності з формування ефективного педагогічного колективу; організації освітнього процесу; створення виховної системи закладу освіти тощо.

Проблеми творчої реалізації ідей видатного педагога широко обговорюються під час проведення семінарів-практикумів, творчих груп, знаходять відображення в змісті всеукраїнського конкурсу «Учитель року». Зокрема, проведено заняття творчої лабораторії керівників закладів загальної середньої освіти, які працюють за темою «Проблеми саморозвитку та самореалізації особистості на засадах педагогічної спадщини В. Сухомлинського» (2018 р., керівник В. Трубіна). Заняття творчої лабораторії відбувалися на базі навчально-виховного комплексу «Павлівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – ліцей імені В.О. Сухомлинського», у рамках якого було організовано педагогічний квест «Феномен Сухомлинського». Під час навчання керівники виконали творче дослідження «Ідеї В. Сухомлинського у Новій українській школі», взяли участь у квест-подорожі «Педагогічні ідеї В.О. Сухомлинського як джерела сучасних ідей розвитку закладу освіти», здійснили аналітичне проектування на умови розвитку сучасної школи систему ідей видатного педагога за темами: «Умови формування освітнього середовища у Павлівській школі»; «Система розвитку партнерських відносин у Павлівській школі»; «Індивідуальна траєкторія розвитку дитини у сучасній Павлівській школі».

18 березня 2019 року на базі Педагогічно-меморіального музею В.О. Сухомлинського, НВК «Павлівська загальноосвітня школа І – ІІІ ступенів – ліцей імені В.О. Сухомлинського» проведено студію методичної взаємодії «Педагогічні ідеї В. Сухомлинського у творчій лабораторії методиста» (керівники О. Половенко, О. Побережець). Під час

проведення локації «Сторінки історії: педагогічний камертон» (постать Василя Сухомлинського як управлінця) було презентовано проекти «Штрих до портрету», «В. Сухомлинський – директор Павлівської школи». Робота за пропонованими темами сприяє вдосконаленню професійних компетентностей щодо здійснення аналізу літературного твору, поєднаного з процесом аналітико-прогностичного проектування управлінського рішення, формування управлінської позиції на основі рефлексії власного досвіду.

У вересні 2020 року відбулося заняття школи новаторства за темою «Професійний розвиток педагогічних працівників. Як навчати дорослих ефективно?» (керівник Л. Кірішко). Учасники активно брали участь у методичній студії «Актуальність педагогічних ідей В.О. Сухомлинського в концептуальних засадах освіти дорослих». З метою трансформації педагогічних ідей Василя Сухомлинського в практику сучасної школи проведено вебквест-інтерв'ю «Як відповів би В. Сухомлинський на сучасні виклики, що постають перед українською освітою?», результат роботи – створення спільної презентації та у віртуальній екскурсії до Педагогічно-меморіального музею В.О. Сухомлинського у селище Павлівш (<https://bit.ly/3pJK1b5>).

Одним із найважливіших завдань школи В.О. Сухомлинський вважав виховання любові до рідної мови, утвердження культу Рідного слова.

Створення інформаційно-мовного українського середовища, аналіз інформаційних засобів покращення знань з української мови були ключовими питаннями семінару-практикуму «Як учасникам освітнього процесу покращити знання з державної мови» (2022; Н. Котляренко).

«Рідна мова, – зазначав Василь Олександрович у книзі «Щоб у серці жила Батьківщина», – то безцінне духовне багатство, в якому народ живе, за допомогою якого передає з покоління в покоління свою мудрість і славу, культуру і традиції».

Сучасні технології, спрямовані на розвиток емоційного інтелекту, дають можливість, використовуючи відчуття, звуки, кольорові враження, приємні запахи, мотивувати учня, розвивати його творчу уяву та мовлення. Цьому присвячені дистанційний семінар-практикум: «Як зацікавити учнів пізнавати мову» (2022; Н. Котляренко), дистанційний тренінг «Як змінити підходи до конструювання уроку та зацікавити учнів вивчати українську

мову» (2022; Н. Котляренко), увага звернена на комплексне системне вивчення мови, засоби створення цікавого і корисного україномовного освітнього середовища; дистанційний семінар-практикум: «Сучасні дитячі твори: як зацікавити учня літературою» (2020; Н. Котляренко), «Як заохотити до читання українською літературою учнів» (2022; Н. Котляренко), акцент зроблено на створення оптимістичного іміджу української літератури через дослідження сучасних дитячих/підліткових українських творів.

«Мистецтво й майстерність навчання й виховання полягає в тому, – пише В. О. Сухомлинський у праці «Сто порад учителям», – щоб розкривши сили й можливості кожної дитини, дати їй радість успіху в розумовій праці. А це означає, що в навчанні має бути індивідуалізація – і в змісті розумової праці (в характері завдань), і в часі». Цьому присвячені щорічні семінари «Особливості підготовки учнів до виконання олімпіадних завдань з української мови й літератури» (2020 – 2022; Н. Котляренко), під час яких здійснюється аналіз особливостей роботи із філологічно обдарованими учнями та студентами, розглядається шлях їх до успіху.

Педагогічні ідеї В.О. Сухомлинського стали надійним підґрунтям для розбудови національної освіти, створення системи національного виховання. Саме ці поради реалізувалися під час проведення педагогічного діалогу та практикуму для директорів, заступників директорів з виховної роботи, класних керівників (2022 р.) «Ідеї педагогіки Василя Сухомлинського для Нової української школи» (керівник Ю. Федорова).

Нині ефективність сучасної школи має вимірюватися не тільки якістю освіти, а й безпекою і турботою про здоров'я учнів та вчителів. Видатний педагог повсякчас дбав про гармонію тіла й духу дитини. Як директор школи, він створював для цього сприятливі умови та орієнтував педагогічний колектив на здоров'ятворчий освітній процес і здоров'язбережувальне виховання учнів.

Дуже важливим, на думку В. Сухомлинського, є формування емоційної культури дитини, її емоційної грамотності. Емоційне сприйняття він розглядав як азбуку будь-якого виховання. Оволодіння нею в дитячі роки забезпечує здатність швидко і свідомо читати світ людини.

В умовах сьогодення діти потребують допомоги і підтримки у тому, як впоратися зі стресом, знайти способи адаптуватися до нових умов існування і впоратися з

труднощами для запобігання розвитку проблем у сфері психічного здоров'я. Саме тому дуже важливою є робота працівників психологічної служби, які покликані допомогти дітям опрацювати неефективні реакції на стрес, напрацювати механізми стресостійкості, навчити технікам, які допоможуть стабілізуватися, успішно подолати стресові ситуації, упоратися зі спогадами про пережите.

Ураховуючи зазначене, обласним навчально-методичним центром психологічної служби системи освіти (завідувач В. Чебоненко) на допомогу практичним психологам та соціальним педагогам закладів освіти, з метою організації якісного психологічного супроводу всіх учасників освітнього процесу було організовано та проведено обласні онлайн-тренінги: «Стрес-менеджмент у навчальному закладі: психологічний аспект» (2021 р.); «Збереження психологічного здоров'я фахівця психологічної служби під час надання допомоги в надзвичайних та кризових ситуаціях», «Техніки і методи роботи з дітьми та дорослими при психотравмуючій події»; «Основи психологічного телефонного консультування», «Стратегії подолання стресових станів», «Особливості надання психологічної допомоги дітям в умовах війни», «Психосоціальна підтримка та формування стійкості до стресу у дітей та підлітків», «Кризове консультування: метод гештальт-терапії» (2022 р.); «Психосоціальна допомога внутрішньо переміщеним дітям, їхнім батькам та сім'ям в умовах надзвичайних ситуацій» (2023 р.).

Працівниками центру підготовлено методичні рекомендації про впровадження «Психологічних хвилинок», які допоможуть здобувачу освіти впоратися зі стресом та його наслідками, емоційно налаштуватися на урок, зняти емоційне напруження, відновити почуття безпеки та психоемоційного комфорту. Ці рекомендації розміщені в електронному посібнику «Незламне прагнення до волі». Інформаційно-методичні матеріали для проведення Дня знань та Першого уроку в 2022/2023 навчальному році /укладачі: Юлія ФЕДОРОВА, Сергій ПЛЯКА. – Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2022. 184 с.

Великий педагог застерігав також і вчителів від негативних емоцій, їх впливу на здоров'я. Він зазначав: «Прикрість, гнів, обурення – не тільки западають неприємними переживаннями в його душу, але й погіршують роботу внутрішніх органів. ... Розлад

здоров'я в педагога починається з того, що він дозволяє розростися недоброчливості, яка є небезпечною недугою душі, що позначається на серці і на нервах». З огляду на це центром були проведені методичні серфінги для педагогічних працівників щодо професійного вигорання: «Відновлення ресурсних станів практичних психологів після роботи з дітьми та дорослими, які проживають травматичні події», «Як зберегти емоційне здоров'я: профілактика синдрому хронічної втоми працівників психологічної служби», «Сучасні підходи до профілактики професійного вигорання працівників психологічної служби у воєнний та повоєнний час» (2023 р.).

На сьогодні катастрофічно збільшується кількість проблемних дітей. Їх одразу видно за зовнішніми ознаками – відчуження від спілкування, агресивність, замкненість. В.О. Сухомлинський вбачав у цьому проблему педагогічної та соціальної занедбаності: «це такі маленькі люди, у яких в силу різних причин ми бачимо аномалії в розумовому, емоційному або моральному розвитку»; діти, які потребують спеціального виховання. Їхня важковиховуваність виявляється у формі кількох незвичайних реакцій, дій, різного роду конфліктів і загальної поведінки на тлі навколишнього середовища, через типові несприятливі й негативні умови.

Ідеї В. Сухомлинського враховано під час розроблення сучасної концепції про норму і відхилення у поведінці дітей та засобів щодо їхнього попередження і профілактики. Основними напрямками роботи визначено первинну і вторинну профілактику правопорушень, соціальну реабілітацію та психолого-корекційну роботу з ними.

Для реалізації цих напрямів було проведено низку тренінгів: «Використання інноваційних технологій щодо профілактики правопорушень серед неповнолітніх», «Психічне здоров'я дітей, попередження та подолання негативних явищ в умовах навчального закладу», «Сучасні підходи до профілактичної роботи з питань протидії торгівлі людьми» (2021 р.); «Організація взаємодії практичних психологів та соціальних педагогів закладів освіти з батьками для здійснення просвітницької роботи щодо профілактики торгівлі людьми в рамках програми «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція» (2023 р.).

Творче переосмислення та застосування порад вченого-практика, звичайно ж з урахуванням реалій розвитку сучасної школи, робить їх могутнім засобом вирішення надзвичайно актуальної проблеми

сьогодення – створення у навчальному закладі безпечного освітнього середовища.

У період реформування освіти одним із найбільш актуальних питань є забезпечення рівного доступу до навчання дітей з особливими освітніми потребами. Сучасною є думка В.О. Сухомлинського про навчання дітей з особливими потребами в масовій загальноосвітній школі. Учений постійно звертав увагу на індивідуалізацію роботи з такими дітьми, оскільки вбачав конкретну роботу педагога у визначенні причини проблеми в кожному окремому випадку, необхідності знайти кожній дитині посилену розумову працю, знаходженні шляхів подолання труднощів, інтелектуальному розвитку, який ґрунтується на основі почуття власної гідності.

Саме ідея гуманізму, людяності і добротності є головним вектором у роботі вчителя в класі з інклюзивним навчанням. Провідні педагогічні погляди В.О. Сухомлинського популяризуються ресурсним центром підтримки інклюзивної освіти (завідувач І. Червонець) під час обласних заходів з проблем: «Корекційно-розвиткова робота з учнями, які мають особливі освітні потреби»; «Нейропсихологія писемного мовлення учнів початкових класів»; «Основи інклюзивного навчання»; «Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів» тощо.

Основні положення інклюзивної освіти в ретроспективі педагогічних поглядів В. Сухомлинського обговорювалися під час круглого столу з проблеми «Ідеї Василя Сухомлинського про психологічне забезпечення освітнього процесу» у рамках навчання за освітніми програмами підвищення кваліфікації, зокрема:

- фахівців інклюзивно-ресурсних центрів;
- вихователів груп подовженого дня;
- асистентів учителів закладів загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням;
- вчителів закладів загальної середньої освіти з інклюзивним навчанням;
- вчителів-дефектологів (логопедів) та вчителів, які надають корекційно-розвиткові послуги дітям з особливими освітніми потребами (інклюзивна форма) в закладах загальної середньої освіти.

На думку Василя Олександровича, гармонійний і всебічний розвиток особистості з особливими освітніми потребами можливий лише за умови, якщо тісно співпрацюють у цьому напрямі і заклад освіти, і сім'я. Саме дотримання єдиних вимог і принципів, чіткі погляди на цілі, методи і засоби

навчання додають радості та впевненості дитині з особливими освітніми потребами. Багатогранна та багатопланова спадщина видатного педагога висвітлюється під час проведення практичних занять з тем: «Дитиноцентризм як вектор гуманного і творчого підходу в освітньому середовищі закладу освіти», «Партнерство між родиною і закладом освіти – необхідна передумова успішної інклюзії»; у рамках тренінгу «Педагогіка партнерства: методичний кейс для роботи вчителя в інклюзивному освітньому середовищі».

Працівники центру беруть активну участь у всеукраїнських науково-практичних конференціях, поширюючи провідні ідеї вченого та методичні напрацювання центру в публікаціях, презентаціях: «Актуальні питання формування творчої самореалізації вчителя в контексті ідей В.О. Сухомлинського»; «Теоретичні аспекти інклюзивного навчання в контексті педагогічних поглядів В.О. Сухомлинського», «Використання творів Василя Сухомлинського в роботі вихователя групи подовженого дня», «Педагогіка партнерства як основа формування інклюзивного освітнього середовища в закладі освіти», «Психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в закладах освіти в контексті ідей В.О. Сухомлинського».

З метою формування якісного інклюзивного освітнього середовища у закладах освіти та ознайомлення педагогічних працівників, які працюють у класах з інклюзивним навчанням, з педагогічною спадщиною В.О. Сухомлинського ресурсним центром підтримки інклюзивної освіти на сайті створено вебсторінку «Педагогічні погляди В.О. Сухомлинського» (<https://bit.ly/3Jzu9Df>).

В.О. Сухомлинський у багатьох своїх працях відзначав, що педагогічна діяльність неможлива без елемента дослідження, адже за своєю логікою та філософською основою вона має творчий характер. Уміння організувати педагогічне дослідження, а відтак узагальнити й показати результати своєї діяльності, є важливою складовою розвитку творчого потенціалу вчителя-дослідника. Підготовка вчителя-дослідника – перспективна проблема сучасної педагогічної науки та практики, яка потребує свого розгляду як на рівні його мотиваційної, змістової, так і процесуальної готовності.

Результати наукових досліджень педагогічної спадщини вченого-практика висвітлені у публікаціях:

Тарапака Н. В. Трансформація педагогічних ідей В. О. Сухомлинського в практиці закладу дошкільної освіти // Педагогічний вісник КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського». 2020. № 1 – 2 (41 – 44). С. 41-45. <http://surl.li/fsioi>

Мартін А., Тарапака Н. Погляди В. О. Сухомлинського на проблему партнерської взаємодії закладу дошкільної освіти, школи та сім'ї. *Педагогіка партнерства: реалії та перспективи*: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 104-й річниці від дня народження Василя Сухомлинського, 11 – 12 жовтня 2022 р. / укладач О. Е. Жосан, В. В. Войтко. Кропивницький, 2022 р. С. 196 – 203. <http://surl.li/fsiow>

Тарапака Н. В. Погляди В. О. Сухомлинського на природу як засіб естетичного виховання молодших школярів. *Наука, освіта, технології і суспільство: нові дослідження і перспективи*: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 20 вересня 2022 р.): у 2 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2022. Ч. 1. С. 31 – 33. <http://surl.li/fsiph>

Тихонова Наталія. Застосування педагогічної технології «Щоденні 5» у роботі над текстами (за творами Василя Сухомлинського): [навчально-методичний посібник]. Кропивницький, 2022. 84 с. <https://cutt.ly/s4eXYwP>

Тарапака Н. В., Мартін А. В. О. Сухомлинський про роль педагога у формуванні емоційно-естетичного сприймання дітьми навколишнього світу. *Наука, освіта, технології і суспільство: світові тенденції та регіональний аспект*: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Рівне, 11 січня 2023 р.): у 3 ч. Рівне: ЦФЕНД, 2023. Ч. 1. С. 52 – 54. URL <http://www.economics.in.ua/2023/01/11-1.html>

Педагогіка партнерства: реалії та перспективи: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 104-й річниці від дня народження Василя Сухомлинського, 11 – 12.10.2022 / укладачі О.Е. Жосан, В.В. Войтко. Кропивницький, 2022. 380 с. <http://surl.li/fsilv>

Єфіменко С.М. Інтелектуально-творчий потенціал педагога: структура, зміст, шляхи діагностики та розвитку: [навчально-методичний посібник]. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2021. 104 с. (п.2.2. Погляди педагога-новатора В.Сухомлинського на вирішення проблеми

розвитку інтелектуально-творчого потенціалу педагога) URL: http://koippo.in.ua/arhiv/druk/353_21.pdf

Сформована в області система роботи з педагогічними кадрами, проведені КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського» методичні заходи, друківані видання інституту забезпечують:

- ознайомлення освітян області з провідними педагогічними ідеями В.О. Сухомлинського;
- залучення нових поколінь педагогів до поглибленого вивчення і освоєння життєдайних джерел його педагогічної спадщини;

- мотивування бажання творчо впроваджувати ідеї видатного педагога в практику освітнього процесу, управління школою.

В.О. Сухомлинський вважав, що кожна ідея, кожне переконання вимагає тривалої копіткої роботи, яка необхідна для того, щоб ідея перетворилася в конкретні практичні справи.

Своє завдання науково-педагогічний колектив інституту вбачає нині в тому, щоб найактуальніші в умовах сьогодення педагогічні ідеї В.О. Сухомлинського творчо трансформувати в умовах Нової української школи.

Друг видатного педагога-гуманіста і палкий послідовник його педагогічних ідей І.Г. Ткаченко в одній із своїх статей пророче наголосив: «В.О. Сухомлинський – наш сучасник, наша історія і наше майбутнє».

Ми глибоко переконані в тому, що педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського, як цілюща вода життєдайної криниці, і в майбутньому буде активно сприяти розвитку Нової української школи як «духовної колицки народу», джерела народної мудрості, гуманності й працелюбства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сухомлинський В. О. Розмова з молодим директором школи. *Вибрані твори*: в 5-ти т. К.: Радянська школа, 1977. Т. 4.
2. Сухомлинський В. О. Методика виховання колективу. *Вибрані твори*: в 5-ти т. К.: Радянська школа, 1976. Т. 1.
3. Сухомлинський В. О. Як любити дітей. *Вибрані твори*: в 5-ти т. К.: Радянська школа, 1977. Т. 5.
4. Сухомлинський В. О. Сто порад учителям. *Вибрані твори*: в 5-ти т. К.: Радянська школа, 1976. Т. 2.
5. Сухомлинський В. О. Народження громадянина. *Вибрані твори*: в 5-ти т. К.: Радянська школа, 1977. Т. 3.